

1.8.2024

Oikeusministeriö
www.lausuntopalvelu.fi

Viite: VN/15985/2024

Tehy ry:n lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämiselvöllisyys)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdenvertaisuuslakia varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuuden edistämiselvöllisyyden osalta. Laista ehdotetaan kumottavaksi säännökset toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimiselvöllisyydestä, sekä kunnan velvotteesta laatia sen alueella toimiville perhepäivähoidon ja kunnallisen avoimen varhaiskasvatustoiminnan toimijoille yhteiset yhdenvertaisuussuunnitelmat. Muutoksen myötä yhdenvertaisuuslaki ei enää velvoittaisi varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntuottajia laatimaan toimipaikkakohtaisia varhaiskasvatuksen toiminnallisia yhdenvertaisuussuunnitelmia.

Esityksen tavoitteena on keventää yhdenvertaisuuslain mukaisia varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuussuunnitteluelvöllisyyksiä ja niiden aiheuttamaa hallinnollista taakkaa etenkin varhaiskasvatuksen toimipaikkojen tasolla. Tavoitteena on keventää sekä kuntien että yksityisten varhaiskasvatuksen palveluntuottajien hallinnollisia velvöllisyyksiä ja vähentää niistä aiheutuvia kustannuksia.

Tehy ei kannata esitystä.

YK:n lapsen oikeuksien mukaan on kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

Vaikutusten arvioinnissa (4.2.4 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset) ei esitetulle muutokselle ole esitetty lapsen edun mukaisia perusteita. Päinvastoin arvioinnissa todetaan, että *”on riskinä, että yhdenvertaisuuden edistäminen jää aiempaa yleisemmälle tasolle, eikä siinä huomioida eri toimipaikkojen erityispiirteitä, jotka voivat vaikuttaa yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Mikäli yhdenvertaisuuden edistämistyö jäisi muutoksen myötä liian yleiselle tasolle siten, ettei se aidosti tukisi yhdenvertaisuuden edistämistä ja syrjinnän torjumista, olisi tällä kielteisiä vaikutuksia erityisesti syrjinnän vaarassa oleviin lapsiin ja heidän perheisiinsä.”*

Velvöllisyyden poistaminen on ristiriidassa hallitusohjelman kirjauksen kanssa varhaiskasvatuksen laadun paranemisesta. Varhaiskasvatustalaki määrittelee 10 tavoitetta varhaiskasvatustalalle. Yhtenä tavoitteena on *antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa.* Varhaiskasvatustalasuunnitelman perusteiden mukaisesti varhaiskasvatuksen tehtävänä on mm. edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä.

1.8.2024

Lisäksi poistaminen on myös ristiriidassa Kansallisen lapsistrategian toimeenpano-ohjelman kanssa, jonka tavoitteena on edistää lasten perusoikeuksia myös yhdenvertaisuuden osalta.

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää. Velvoitteen poistamisen myötä on varhaiskasvatus ainoa koulutusjärjestelmän osa, jossa velvoitetta ei ole. Velvoitteen poistaminen asettaa myös esiopetusikäiset lapset eriarvoiseen asemaan, sillä velvoite koskisi ainoastaan koulussa annettavaa esiopetusta.

Yhtenä esityksen tavoitteena on vähentää kustannuksia. Esitetyt säästöt ovat sekä epämääräisiä että hyvin pieniä.

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Lastenhoitoalan ammattilaiset, Slal ry:n kanssa.

Helsingissä 1.8.2024

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Eva Siitonen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, eva.siitonen@tehy.fi